

Katowice, 11 września 2023 r.

Dr hab. Rajmund Tomik prof. AWF Katowice

Katedra Prozdrowotnej Aktywności Fizycznej i Turystyki
Akademia Wychowania Fizycznego im. J. Kukuczki w Katowicach

**Recenzja dorobku naukowego, dydaktycznego i organizacyjnego
w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego
w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu, w dyscyplinie nauki o kulturze fizycznej
wszczętym na wniosek dr. Marka Popowczaka
prowadzonym przez Radę Kolegium Naukowego
Akademii Wychowania Fizycznego im. Polskich Olimpijczyków we Wrocławiu**

1. Charakterystyka kandydata

Dr Marek Popowczak jest absolwentem studiów magisterskich Akademii Wychowania Fizycznego we Wrocławiu (1992), w trakcie studiów uzyskał uprawnienia instruktora lekkoatletyki, pływania, gimnastyki, piłki nożnej, piłki siatkowej, gimnastyki korekcyjnej, a po ich zakończeniu trenera I klasy w koszykówce i trenera z licencją kategorii A w koszykówce. W roku 2008 został nauczycielem dyplomowanym wychowania fizycznego. W roku 2009 uzyskał stopień doktora nauk o kulturze fizycznej na podstawie rozprawy: „Wykorzystanie zabaw i gier z piłką w procesie wychowania fizycznego do rozwoju empatii uczniów szkoły ponadgimnazjalnej” (AWF we Wrocławiu). Uczestniczył w licznych konferencjach dydaktycznych, szkoleniach i kursach doskonaląc swoje kwalifikacje zawodowe i badawcze.

Od roku 2001 zatrudniony jest na różnych stanowiskach w Katedrze Zespołowych Gier Sportowych, Zakładzie Zespołowych Gier Sportowych Akademii Wychowania Fizycznego we Wrocławiu. Od lat jest też nauczycielem w szkołach ponadpodstawowych oraz trenerem koszykówki w różnych stowarzyszeniach sportowych.

2. Ocena osiągnięcia naukowego, cyklu publikacji powiązanych tematycznie pod tytułem: „Czynniki wpływające na szybkość zmian kierunku poruszania się i zwinność zawodników zespołowych gier sportowych”

Jako osiągnięcie naukowe uzyskane po otrzymaniu stopnia doktora stanowiące znaczny wkład w rozwój nauk o kulturze fizycznej dr M. Popowczak wskazuje cykl 6 publikacji powiązanych tematycznie, opublikowanych w czasopismach z Thomson Scientific Master Journal List po uzyskaniu stopnia doktora nauk o kulturze fizycznej, pod tytułem: „Czynniki wpływające na szybkość zmian kierunku poruszania się i zwinność zawodników zespołowych gier sportowych”. Sumaryczna wartość współczynnika IF cyklu wynosi 14,537, 485 pkt. MEiN. W skład cyklu wchodzi następujące prace:

1. Popowczak M., Struzik A., Rokita A., Pietraszewski B. The level of selected coordinative motor abilities of basketball players aged 16-18. *Journal of Sports Medicine and Physical Fitness*, 2015: vol. 55, nr 10, s.1138-1144.
2. Popowczak M., Rokita A., Struzik A., Cichy I., Dudkowski A., Chmura P. Multi-directional sprinting and acceleration phase in basketball and handball players aged 14 and 15 years. *Perceptual and Motor Skills*, 2016: vol. 123, nr 2, s. 543-563,
3. Popowczak M., Rokita A., Świerzek K., Szczepan S., Michalski R., Maćkała K. Are linear speed and jumping ability determinants of change of direction movements in young male soccer players? *Journal of Sports Science and Medicine*, 2019: vol. 18, nr 1, s. 109-117.
4. Popowczak M., Domaradzki J., Rokita A., Zwierko M., Zwierko T. Predicting visual-motor performance in a reactive agility task from selected demographic, training, anthropometric, and functional variables in adolescents. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 2020: vol. 17, nr 15, art. 5322, s. 1-13,
5. Popowczak M., Cichy I., Rokita A., Domaradzki J. The relationship between Reactive Agility and Change of Direction Speed in Elite Female Basketball and Handball Players. *Frontiers in Psychology*, 2021: vol. 12, nr 4124, art. 708771,
6. Popowczak M., Horička P., Šimonek J., Domaradzki J. The Functional Form of the Relationship between Body Height, Body Mass Index and Change of Direction Speed, Agility in Elite Female Basketball and Handball Players. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 2022: vol 19, nr 22, art. 15038, s. 1-12.

We wszystkich sześciu pracach Habilitant był pierwszym autorem. Jego wkład w ich powstanie był dominujący polegał najczęściej na dokonaniu przeglądu literatury, zaprojektowaniu badań, przygotowaniu metodologii badań, wykonaniu badań właściwych, przygotowaniu manuskryptu artykułu, wykonaniu analizy wyników, dokonaniu korekty przed złożeniem do recenzji, dokonaniu korekty po recenzjach.

W autoreferacie jako cel cyklu sześciu publikacji Autor określa poszukiwanie znaczenia poziomu szybkości zmian kierunku poruszania się oraz zwinności jako kluczowych zdolności motorycznych u graczy zespołowych gier sportowych. Uszczegóławia go do trzech zagadnień: określenia poziomu zwinności u zawodników zespołowych gier sportowych, analizowania szybkość zmian kierunku poruszania się u sportowców trenujących zespołowe gry sportowe oraz poznania czynników (somatycznych, okoruchowych, percepcyjnych, motorycznych) warunkujących szybkość zmian kierunku poruszania się oraz zwinność.

Konkludując tą część recenzji pragnę stwierdzić, że jednotematyczny cykl prac Kandydata pod tytułem „Czynniki wpływające na szybkość zmian kierunku poruszania się i zwinność zawodników zespołowych gier sportowych” stanowi wartościową, metodologicznie i tematycznie spójną analizę naukową. Jej walorem jest gruntowne uzasadnienie teoretyczne, właściwie opracowana metodologia badawcza, jasna prezentacja wyników badań i konkluzje naukowe i aplikacyjne, które wskazują na gruntowne przygotowanie teoretyczne Habilitanta. Na temat zasadniczych badań opisywanych powyżej chciałbym sformułować uwagę polemiczną związaną z niedosytem jaki odczuwam wynikającym z braku określenia wpływu poziomu analizowanych przez Autorów publikacji zdolności (szybkości zmian kierunku poruszania się oraz zwinności jako kluczowych zdolności motorycznych u graczy zespołowych gier sportowych) na efektywności gry zawodników, mierzonej np. skutecznością rzutową, liczbą zdobytych punktów (bramek) lub efektywnością działań defensywnych i ofensywnych. Tego typu analiza byłaby znaczącym problemem badawczym i miałaby jeszcze większy walor aplikacyjny dla trenerów gier sportowych. Tym niemniej, w moim przekonaniu, wartość naukowa tych prac pozwala na uznanie ich za osiągnięcie naukowe stanowiące znaczny wkład w rozwój nauk o kulturze fizycznej.

3. Pozostałe publikacje naukowe

Dr Marek Popowczak wykazał się aktywnością naukową również w innych zagadnieniach i problemach badawczych, czego efektem są liczne i wartościowe publikacje. Na wyróżnienie zasługują prace dotyczące roli ćwiczeń interwałowych w lekcjach wychowania

fizycznego – efektem są dwie publikacje, których Habilitant jest pierwszym autorem (opublikowane w czasopismach Kinesiology oraz Scientific Reports). Jest również pierwszym autorem 6 innych publikacji dotyczących różnych aspektów aktywności ruchowej dzieci i młodzieży. Po uzyskaniu stopnia doktora nauk o kulturze fizycznej był autorem i współautorem 3 rozdziałów w monografiach, 17 oryginalnych artykułów naukowych w czasopismach znajdujących się na liście Thomson Scientific Master Journal (łącznie IF = 50,094) oraz 14 oryginalnych artykułów naukowych w czasopismach nie będących indeksowanymi na liście MEiN (łącznie 128 pkt). Prezentował też doniesienia naukowe na 12 konferencjach naukowych krajowych i 5 zagranicznych.

Tematyka, objętość, a także wartość naukowa tej części dorobku uzupełniają wyżej opisane prace z jednotematycznego cyklu prac Kandydata. Ukazują go jako naukowca, potrafiącego budować i uczestniczyć w zespołach badawczych, często wielośrodkowych. W pracach tych podejmowano różne problemy badawcze z zakresu nauk o kulturze fizycznej dotyczących m.in. kinezylogii, teorii treningu sportowego oraz metodyki wychowania fizycznego. W mojej ocenie również ta część dorobku naukowego Kandydata jest wartościowa, doskonale uzupełnia prace jednotematycznego cyklu publikacji i pozwala uznać jego wkład w rozwój nauki za znaczący.

4. Ocena aktywności naukowej realizowanej w więcej niż jednej uczelni lub instytucji naukowej, w tym o wymiarze międzynarodowym

Habilitant wykazał się również znaczącą aktywnością naukową związaną ze współpracą z innymi jednostkami naukowymi, w tym zagranicznymi. Odbył staże naukowe w Katedrze Kinezylogii i Gier Sportowych Uniwersytetu Szczecińskiego (2017 oraz w 2021-2022 r.) czego efektem były wartościowe publikacje, w których był on współautorem. W zespole badawczym dr. hab. Jakuba Adamczyka z Akademii Wychowania Fizycznego Józefa Piłsudskiego w Warszawie, podczas stażu naukowego w Zakładzie Teorii Sportu, Pływania i Ratownictwa Wodnego (2019 r.) podjął prace zmierzające do określenia funkcjonowania układu nerwowo-mięśniowego oraz jego reakcji na różnego rodzaju wysiłki fizyczne. Efektem tego stażu była znacząca publikacja naukowa, której był współautorem.

Wymiar międzynarodowy działalności naukowej Kandydata wiąże się z uczestnictwem we wspólnych przedsięwzięciach badawczych z jednostkami zagranicznymi. Przykładem jest jego udział, wspólnie z pracownikami Wydziału Edukacji Uniwersytetu Konstantyna Filozofa w Nitrze na Słowacji, w projekcie pt. „Hodnotenie rozhodovacích funkcií športovca vo vybraných

kolektywnych a indywidualnych sportach” w ramach programu Naukowej Agencji Grantów Ministerstwa Edukacji, Nauki, Badań Naukowych i Sportu Republiki Słowackiej oraz Słowackiej Akademii Nauk (2022-2024). Podjął również współpracę z dr. Paulo Henrique Borges z Center for Research and Development in Football and Futsal, Federal University of Santa Catarina w Brazylii. Również i ten kontakt zaowocował wspólną publikacją dotyczącą brazylijskich piłkarzy ręcznych.

Bardzo wysoko należy ocenić tą część dorobku naukowego dr. M. Popowczaka. Podejmował on liczne próby współpracy z innymi ośrodkami czego efektem zawsze były wspólne publikacje. Świadczy to o jego aktywności i otwarciu na rozwój poprzez kontakty z innymi zespołami badawczymi w tym zagranicznymi.

5. Ocena udziału Habilitanta w innych przedsięwzięciach badawczych

Na wyróżnienie zasługuje również fakt, że Habilitant był kierownikiem projektu Narodowego Centrum Nauki MINIATURA 5 pt. „Sterowanie okulomotoryczne w zadaniach zwinności reakcyjnej u zawodników zespołowych gier sportowych” (2021-2022), którego celem było określenie relacji pomiędzy wybranymi parametrami sterowania okulomotorycznego a komponentami motorycznymi zwinności u graczy gier zespołowych.

Uczestniczył też w licznych działaniach naukowych realizowanych przez zespół badawczy prof. dr. hab. Andrzeja Rokity dotyczących diagnozowania i monitorowanie szkolenia w zespołowych grach sportowych młodzieży uzdolnionej ruchowo. Pod kierunkiem dr. hab. Jarosława Domaradzkiego prowadził analizy roli ćwiczeń interwałowych, opartych o protokół Tabaty w lekcjach wychowania fizycznego oraz był koordynatorem i wykonawcą w projekcie pt. „Aktywność fizyczna i edukacja żywieniowa w profilaktyce chorób cywilizacyjnych – aspekty teoretyczne i implikacje praktyczne dla programu szkolnego wychowania fizycznego w szkole średniej”. Uczestniczył również w kilku innych zespołach badawczych prowadzących prace naukowe w AWF we Wrocławiu.

Uzyskanie grantu NCN oraz udział w pracach zespołów kierowanych przez wybitnych profesorów AWF we Wrocławiu należy wysoko ocenić, bo świadczy to o uznaniu go za naukowca o kompetencjach docenianych zarówno przez recenzentów zewnętrznych jak i we własnym środowisku pracy.

6. Ocena osiągnięć Habilitanta w zakresie działalności organizacyjnej, dydaktycznej i popularyzatorskiej

W trakcie pracy dr M. Popowczak wykazał się istotną aktywnością w zakresie organizacyjnym, związaną z działalnością dydaktyczną, sportem akademickim oraz popularyzowania działalności badawczej. Na wyróżnienie w zakresie działalności organizacyjnej zasługują koordynowanie współpracy Uczelni z Liceum Ogólnokształcącym nr XVII im. Agnieszki Osieckiej we Wrocławiu oraz liczny udział w uczelnianych komisjach i radzie wydziału. Znaczącym osiągnięciem dydaktycznym jest przygotowanie autorskich programów specjalizacji zawodowej (trenerskiej), specjalizacji instruktorskiej, kursów instruktorskich i innych przedmiotów, był też promotorem i recenzentem prac dyplomowych oraz pełni rolę opiekuna naukowego Studenckiego Koła Naukowego „Koszykówka”. Włączał się w działania popularyzujące naukę jako współorganizator licznych konferencji naukowych. Angażował się w rozwój sportu akademickiego i organizację uczelnianych wydarzeń sportowo-rekreacyjnych.

Podsumowując pozytywnie oceniam osiągnięcia Habilitanta i jego zaangażowanie w działalność organizacyjną, dydaktyczną i popularyzatorską.

Konkluzja

Po zapoznaniu się z całokształtem dorobku naukowego, dydaktycznego i organizacyjnego dr Marka Popowczaka stwierdzam, że spełnia on kryteria wymagane stosowną ustawą przy ubieganiu się o stopień doktora habilitowanego. Posiada w dorobku osiągnięcia naukowe, stanowiące znaczny wkład w rozwój dyscypliny nauki o kulturze fizycznej oraz wykazuje się istotną aktywnością naukową realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej, w tym także zagranicznych.

W związku z powyższym kieruję do Rady Kolegium Naukowego Akademii Wychowania Fizycznego im. Polskich Olimpijczyków we Wrocławiu wniosek o dopuszczenie Pana dr Marka Popowczaka do dalszych etapów postępowania habilitacyjnego.

KATEDRA PROZDROWOTNEJ AKTYWNOŚCI FIZYCZNEJ
I TURYSTYKI
Kierownik
dr hab. Rajmund Tomik, prof. AWF Katowice